

Βιτσέντζος Κορνάρος

Ενότητα 3η: Σχολιασμός αποσπασμάτων του
κειμένου της *Θυσίας του Αβραάμ*

Αναστασία Μαρκομιχελάκη

Επίκουρη καθηγήτρια

Τμήμα Φιλολογίας

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης» έχει χρηματοδοτήσει μόνο την αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Σχολιασμός αποσπασμάτων του κειμένου της *Θυσίας του* *Αβραάμ*

Ενότητα 3η: Μάθημα 3ο

Περιεχόμενα ενότητας

1. Επεξεργασία των στίχων 1-28. Το μήνυμα που φέρνει ο Άγγελος στον Αβραάμ.
2. Παρουσίαση-επεξεργασία των στίχων 29-74 (από τη φοιτήτρια Παναγιώτα Ντούρμα). Ο Αβραάμ μονολογεί απευθυνόμενος στον Θεό.
3. Σχολιασμένη ανάγνωση του χωρίου στ. 109-154. Η Σάρρα παρακαλεί τον Αβραάμ να της πει την αιτία της στενοχώριας του.
4. Παρουσίαση του χωρίου στ. 155-200 (από τη φοιτήτρια Ελένη Ματσούκη). Ο Αβραάμ ανακοινώνει στη Σάρρα το περιεχόμενο του μαντάτου.
5. Σχολιασμένη ανάγνωση του χωρίου στ. 321-374. Το πρώτο μέρος του μοιρολογιού της Σάρρας για το ζωντανό (ακόμη) παιδί της.

Σκοποί ενότητας

- Στόχος της ενότητας είναι η γνωριμία ενός μείζονος κειμένου της νεοελληνικής λογοτεχνίας (μέσα από στοιχεία της ποιητικής, της μετρικής, των σχημάτων λόγου του), καθώς και η εξοικείωση με τη λειτουργία του κριτικού υπομνήματος, όταν χρησιμοποιείται μία κριτική έκδοση κειμένου της παλαιότερης λογοτεχνίας μας.

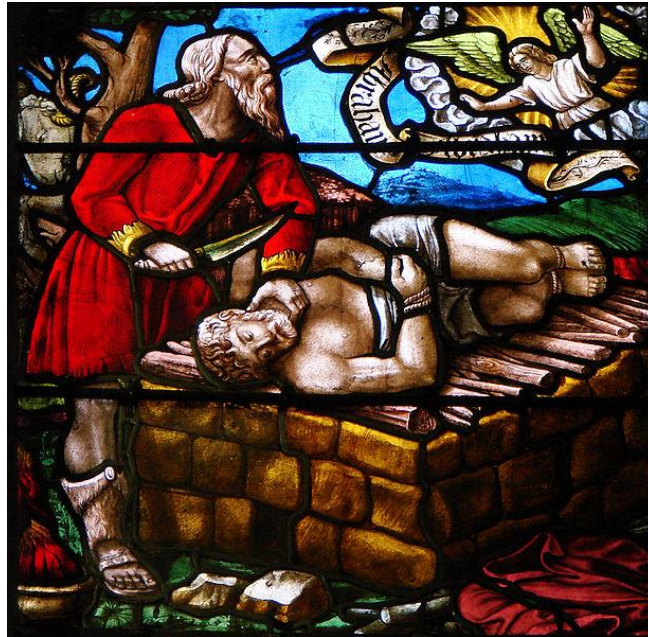
ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Το μήνυμα που φέρνει ο Άγγελος στον Αβραάμ.

Επεξεργασία των στίχων 1-28

Επεξεργασία των στίχων 1-28

- Το κριτικό υπόμνημα της έκδοσης μας δείχνει ότι στο Μαρκιανό χειρόγραφο, πριν από τον πρώτο στίχο, υπάρχει η **σκηνική οδηγία**: «**ANGELOS PROS TON ISAAC**».

Εικόνα 1. Η θυσία του Αβραάμ (Vitrail de la Création, Eglise de la Madeleine Troyes)

Επεξεργασία των στίχων 1-28

Απόσπασμα από την κριτική έκδοση της *Θυσίας του Αβραάμ* των Wim Bakker – Arnold F. Van Gemert (1996):

«ΑΓΓΕΛΟΣ: Ξύπνα, Αβραάμ, ξύπνα, Αβραάμ, γείρου κι απάνω στάσου,
Μαντάτο από τους ουρανούς σου φέρνου, κι αφουκράσου.

[...]

του λογισμού η συννεφιά κι η σκοτεινάγρα ας πάψει,
νά 'ρθει η μπιστοσύνη σου εις τσ' ορανούς να λάψει!»

Επεξεργασία των στίχων 1-28.

- **Λέξη-κλειδί** του λόγου του Αγγέλου, αλλά και γενικά στο έργο, είναι το **«μαντάτο»**, δηλαδή η φοβερή θυσία που ζητάει ο Θεός από τον Αβραάμ.
- Σχολιασμός ενός υφολογικού χαρακτηριστικού που παρατηρείται στο απόσπασμα: υπάρχουν **7 ζεύγη συνώνυμων λέξεων που ενώνονται με το «και»**, και που με την επανάληψη του ίδιου νοήματος τονίζουν αυτό που θέλει να πει ο Άγγελος: «ίσε [=ειλικρινή] και μπιστεμένε [=πιστέ]», «οπού προσκυνού και τρέμουν», «άξα και καλή» «θέλει ο Θεός και πεθυμά», «ο ορισμός κι η ορδινιά [=διαταγή]», «Ποιητή και Πλάστη», «η συννεφιά κι η σκοτεινάγρα».

Επεξεργασία των στίχων 1-28

- Στ. 5-6: παρατηρείται **διασκελισμός**, δηλαδή συνέχιση μιας νοηματικής ενότητας στον επόμενο στίχο, ένα στιχουργικό φαινόμενο που παρατηρείται στην προσωπική ποίηση, αλλά πολύ σπάνια στο δημοτικό τραγούδι.
- Στ. 7-14: διατυπώνεται το **μαντάτο**. **Ο ποιητής δίδει το μαντάτο** σταδιακά, **κλιμακωτά**: ο Άγγελος μιλά γενικόλογα περί κάποιας θυσίας στην αρχή (στ. 7-8), κατόπιν αποκλείει τις συνηθισμένες θυσίες (9-10), και τέλος θα φτάσει στο φριχτό θέμα της θυσίας που πρέπει να κάνει ο Αβραάμ, που είναι η θυσία του παιδιού του (11-12), και επαναλαμβάνει το γεγονός (13-14) τονίζοντας ότι πρόκειται για το μοναχοπαίδι του.
- Τρεις φορές μέσα στο μαντάτο **τονίζεται η λέξη «σήμερα»**, στην αρχή, τη μέση και το τέλος του χωρίου των στ 7-14, που δηλώνει ότι μέσα στην ίδια μέρα πρέπει ο Αβραάμ να πάρει την απόφαση ότι θα πράξει τη θυσία. Η λέξη παραπέμπει στη γνωστή «ενότητα του χρόνου» της αναγεννησιακής δραματουργίας.

Επεξεργασία των στίχων 1-28

- **Δεύτερη λέξη-κλειδί: το «προθυμερά»**, δηλαδή με τη σύμφωνη γνώμη του Αβραάμ, γεγονός που αρκεί στο Θεό, και γι' αυτό δεν θα αφήσει τελικά να εκτελεστεί η θυσία. Σ' αυτό το πλαίσιο λέγονται και οι **απανωτές προτροπές του Αγγέλου προς τον πατέρα**: «μη δειλιάσεις», «μη βαραίνεις», «μη γρινιάς», που αποτελούν παραμέτρους του «προθυμερά».
- Στ. 25: «Ποιητής και Πλάστης». **Ο Θεός στη Θυσία χαρακτηρίζεται με διάφορους επιθετικούς προσδιορισμούς**, λαϊκούς («αφέντης» και «νοικοκύρης») και εκκλησιαστικούς («Κύριος», «Βασιλέας τ' ουρανού», «Βασιλεύς βασιλιών», «Ποιητής και Πλάστης», «Παντοκράτορας», «Σωτήρ» και «Σαβαώθ»).
- Στ. 27-28: η μεταφορική εικόνα «του λογισμού η συννεφιά κι η σκοτεινάγρα» έρχεται σε **αντίθεση** με τη λάμψη που θα προέλθει από την «μπιστοσύνη» που πρέπει να δείξει προς τον Θεό ο Αβραάμ.
- Το **σχήμα του «κύκλου»** στον λόγο του Αγγέλου: στον στ. 3 και στον στ. 28 (τέλος του λόγου) τονίζεται η έννοια της πίστης/εμπιστοσύνης στον Θεό.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Ο Αβραάμ μονολογεί απευθυνόμενος στον Θεό.
Παρουσίαση της φοιτήτριας Παναγιώτας Ντούρμα.

Παρουσίαση-επεξεργασία των στίχων 29-74

Παρουσίαση-επεξεργασία των στίχων 29-74

- Γενικές παρατηρήσεις για τον Αβραάμ.

Εικόνα 2. Sebastian Götz: Αβραάμ και Ισαάκ.

Εικόνα 3. Rembrandt: Ο Αβραάμ και ο γιος του.

Παρουσίαση-επεξεργασία των στίχων 29-74

- Σύγκριση με την εξέλιξη του Αβραάμ στο *Lo Isach* του Luigi Grotto, το πρότυπο της *Θυσίας*.

Εικόνα 4. Michelangelo Caravaggio: Η θυσία του Ισαάκ.

Παρουσίαση-επεξεργασία των στίχων 29-74

Απόσπασμα από την κριτική έκδοση της *Θυσίας του Αβραάμ* των Wim Bakker – Arnold F. Van Gemert (1996):

ΑΒΡΑΑΜ: «Όφου, τρομάρα με κρατεί, ζάλη μεγάλην έχω,
Κοιμούμενος ή ξυπνητός αν είμαι δεν κατέχω.

[...]

Ας πα να κάμω προσευκή τ' Αφέντη οπού μ' ορίζει,
οπού τα μέσα της καρδιάς και τα κουρφά γνωρίζει».

Παρουσίαση-επεξεργασία των στίχων 29-74

- Κατά τον σχολιασμό του κειμένου, γίνονται **αναφορές στο κριτικό υπόμνημα, συγκρίνονται φράσεις της Θυσίας με παρόμοιες από τον Ερωτόκριτο**, και επισημαίνονται **ενδιαφέροντα σχήματα λόγου και περιπτώσεις ομοιοκαταληξίας** που δεν είναι απλές και συνηθισμένες.
- Τέλος, δίνεται ένα δείγμα χρήσης του βιβλίου «**Η Θυσία του Αβραάμ στον υπολογιστή**» για υφολογική μελέτη, και παρουσιάζονται τα **δεδομένα των πινάκων του βιβλίου για τη λέξη «μαντάτο»**.

Η Σάρρα παρακαλεί τον Αβραάμ να της πει την αιτία της στενοχώριας του.

Σχολιασμένη ανάγνωση του χωρίου στ. 109-154

Σχολιασμένη ανάγνωση του χωρίου στ. 109-154

Απόσπασμα από την κριτική έκδοση της *Θυσίας του Αβραάμ* των
Wim Bakker – Arnold F. Van Gemert (1996):

«ΣΑΡΡΑ: Δεν είν' καιρός να κείτομαι εδέτσι ξεγνοιασμένη,
μα θέλω να 'ρθω να μου πεις τι 'ναι που σε βαραίνει.

[...]

Μη στέκεις, σε παρακαλώ, με χείλη σωπασμένα,
μα, να χαρείς τον Ισαάκ, μολόγα το κι εμένα».

Σχολιασμένη ανάγνωση του χωρίου στ. 109-154

- Στο χωριό αυτό είναι έντονη η γνωστή μας από την αρχαία τραγωδία **«τραγική ειρωνεία»** (141-142, 154): όταν ένας ήρωας και το κοινό, ή μόνο το κοινό, γνωρίζει κάτι που αγνοεί ένας άλλος ήρωας που βρίσκεται στη σκηνή, και έτσι κάτι που λέγεται έχει διαφορετικό νόημα για τον καθέναν.
- Η **έννοια του «κατά μέρος»** στο θέατρο (στ. 113-118): όταν ο ήρωας μιλάει στον εαυτό του, αλλά δυνατά, έτσι που να τον ακούει το κοινό αλλά όχι (υποτίθεται) όποιος άλλος χαρακτήρας είναι στη σκηνή.

Ο Αβραάμ ανακοινώνει στη Σάρρα το περιεχόμενο του μαντάτου.
Παρουσίαση της φοιτήτριας Ελένης Ματσούκη.

Παρουσίαση του χωρίου στ. 155-200

Παρουσίαση του χωρίου στ. 155-200

Εικόνα 5. Jan Provoost : Ο Αβραάμ, η Σάρρα και ο Άγγελος.

Παρουσίαση του χωρίου στ. 155-200

- Δύο νέα πρόσωπα παίρνουν μέρος εδώ: οι υπηρέτριες Άντα και Ταμάρ.
- Εισαγωγική περιγραφή της Σάρρας και σύγκρισή της με τη Σάρρα όπως εμφανίζεται σε δυτικά έργα και στο πρότυπο της *Θυσίας*, *Lo Isach* του L. Grotto.
- Επιχειρείται νοηματικός και πραγματολογικός σχολιασμός ανά δίστιχο.
- Σύντομος σχολιασμός σε θέματα μετρικής και ομοιοκαταληξίας.
- Εξέταση της λέξης «καρδιά» σύμφωνα με τους πίνακες του βιβλίου *Η Θυσία του Αβραάμ στον υπολογιστή*.

Το πρώτο μέρος του μοιρολογιού της Σάρρας για το ζωντανό (ακόμη) παιδί της.

Σχολιασμένη ανάγνωση του χωρίου στ. 321-374

Σχολιασμένη ανάγνωση του χωρίου στ. 321-374

Απόσπασμα από την κριτική έκδοση της *Θυσίας του Αβραάμ* των Wim Bakker – Arnold F. Van Gemert (1996):

«ΑΒΡΑΑΜ: Πόνος παιδιού, πόνος γυνής με πολεμούν ομάδα,
τη Σάρρας θλίψη, δάκρυα με βάνουν εις τον Άδη
[...]

Δε θέλω πλιο να καρτερώ, δεν θέλω ν' ανιμένω,
πα να ξυπνήσω το παιδί, να σηκωθεί, να πηαίνω».

Σχολιασμένη ανάγνωση του χωρίου στ. 321-374

- Βρισκόμαστε στη **δεύτερη πράξη του έργου**, σύμφωνα με τον προτεινόμενο από τους εκδότες χωρισμό της *Θυσίας* σε πράξεις και σκηνές.
- Ιδιαίτερα σημαντική στο Κρητικό Θέατρο η **πρώτη ομοιοκαταληξία του αποσπάσματος** «ομάδι – Άδη».
- Ο Αβραάμ προσπαθεί να την παρηγορήσει στους στ. 329-338, που η Σάρρα φαίνεται σαν να μην τους ακούει καθόλου.

Σχολιασμένη ανάγνωση του χωρίου στ. 321-374

- Σπουδαίο το **ήθος του Αβραάμ** και μεγάλη η πίστη του, όπως φαίνεται σε αυτούς τους στίχους.
- Αρχίζει το **τριμερές μοιρολόι της Σάρρας**, που το εκφωνεί σαν να έχει ξεχάσει τελείως την παρουσία του Αβραάμ δίπλα της.
- **Σχολιασμός των παραδοσιακών ταυτίσεων θάνατος//ταξίδι, και θάνατος//γάμος**, που υπάρχουν στο δημοτικό τραγούδι και στη λαϊκή παράδοση γενικότερα.

Σχολιασμένη ανάγνωση του χωρίου στ. 321-374

- **Ο θάνατος ως ταξίδι:** «πού μέλλεις να στρατέψεις» = λογότυπος που απαντά σε τραγούδια του γάμου και της ξενιτιάς ή σε μοιρολόγια.
- Επισημαίνεται μία **διαφοροποίηση στη στίξη στη μελετώμενη έκδοση** που αλλάζει το νόημα σε σχέση με το ίδιο δίστιχο (355-356) σε προηγούμενες εκδόσεις.
- Επισημαίνονται **χωρία που υπάρχουν παράλληλά τους στον Ερωτόκριτο.**

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΟΔΗΓΟΣ

ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Ερωτόκριτος

Εκδόσεις

- Κριτική έκδοση: *Βιτσέντσος Κορνάρος Ερωτόκριτος*, κριτική έκδοση, εισαγωγή, σημειώσεις, γλωσσάριο Στυλιανός Αλεξίου, Αθήνα 1980.
- Χρηστική έκδοση: *Βιτσέντζος Κορνάρος Ερωτόκριτος*, επιμέλεια Στυλιανός Αλεξίου, Αθήνα 1985.

Μελέτες

- David Holton, «Μυθιστορία», στον τόμο του ίδιου (επιμ.) *Λογοτεχνία και κοινωνία στην Κρήτη της Αναγέννησης*, απόδοση στα ελληνικά: Ναταλία Δεληγιαννάκη, Ηράκλειο 1997.
- David Holton, «Πώς οργανώνεται ο *Ερωτόκριτος*;», στον τόμο του ίδιου *Μελέτες για τον Ερωτόκριτο και άλλα νεοελληνικά κείμενα*, μετάφραση Μαρία Αθανασοπούλου, Αθήνα 2000, σ. 71-86.
- Γ.Κ. Μαυρομάτης, *Το πρότυπο του Ερωτόκριτου*, Ιωάννινα 1982.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΟΔΗΓΟΣ

ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Ερωτόκριτος

Μελέτες

- Massimo Peri, *Του πόθου αρρωστημένος. Ιατρική και ποίηση στον Ερωτόκριτο*, μετάφραση Αφροδίτη Αθανασοπούλου, Ηράκλειο 1999.
- Dia M.L. Philippides – D. Holton, *Του κύκλου τα γυρίσματα: ο Ερωτόκριτος σε ηλεκτρονική ανάλυση*. Τόμοι Α' - Δ', Αθήνα 1996.
- Ναταλία Δεληγιαννάκη, «Ο διασκελισμός στον *Ερωτόκριτο*», στον τόμο *Νάσος Βαγενάς (επιμ.), Νεοελληνικά μετρικά*, Ρέθυμνο 1991.
- Ναταλία Δεληγιαννάκη, «Το χιούμορ του ποιητή στον *Ερωτόκριτο*», στον τόμο *Οι ποιητές του Γ.Π. Σαββίδη*. Αθήνα 1998, σ. 143-160.
- Wim Bakker, «Τα τρία αστέρια της γκιόστρας στον *Ερωτόκριτο*», *Θησαυρίσματα* 30 (2000), σ. 339-378.
- Γ.Π. Σαββίδης, «Πόσο 'θαλασσινός' ήταν ο Βιτσέντζος Κορνάρος;», στον τόμο *Λοιβή εις μνήμην Ανδρέα Γ. Καλοκαιρινού*, Ηράκλειο 1994, σ. 39-50.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΟΔΗΓΟΣ

ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Ερωτόκριτος

Μελέτες

- A. S. M. Bot, “Η ύστατη δοκιμασία της Αρετής”, *Neograeca Medii Aevi V. Αναδρομικά και Προδρομικά. Approaches to Texts in Early Modern Greek. Papers from the conference Neograeca Medii Aevi V, Exeter College, University of Oxford, September 2000*, edited by Elisabeth Jeffreys and Michael Jeffreys, Oxford 2005, σ. 395-409.
- Μ. Λασιθιωτάκης, «Πετραρχικά μοτίβα στον Ερωτόκριτο», *Θησαυρίσματα* 26 (1996): 143-177.
- Μάρθα Αποσκήτη, «Παρεμβάσεις του ποιητή στον Ερωτόκριτο», στον τόμο της ίδιας *Κρητολογικά. Αναγεννησιακά και νεώτερα*, Αθήνα 2003, σ. 145-152.
- Γιώργος Καλλίνης, «Λειτουργίες του αφηγητή στην αναγεννησιακή ιταλική ποίηση και στον Βιτσέντζο Κορνάρο (με αφορμή τον πρόλογο του Ερωτοκρίτου)», *Ελληνικά* 52 (2002), 295-304.
- Κώστας Ε. Αποστολάκης, «Οπού κατέχει να μιλή: σχετικά με τη ρητορική του Ερωτόκριτου του Κορνάρου», *Πεπραγμένα Θ’ Διεθνούς Κρητολογικού Συνεδρίου*, τ. Β1, Ηράκλειο 2004, σ. 133-143.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΟΔΗΓΟΣ

ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Ερωτόκριτος

Αφιέρωματα – πρακτικά συνεδρίων.

- *Ερωτόκριτος, ο ποιητής και η εποχή του.* Αφιέρωμα ΕΠΤΑ ΗΜΕΡΕΣ, εφημ. *Η Καθημερινή*, Κυριακή 11 Ιουνίου 2000, επιμ. Κωστής Γιούργος.
- *Ερωτόκριτος.* Αφιέρωμα ΔΙΑΒΑΖΩ, ν. 454 (Σεπτέμβριος 2004), επιμ. Βρασίδας Καραλής.
- *Ζητήματα ποιητικής στον Ερωτόκριτο*, επιμ. Στέφανος Κακλαμάνης, Ηράκλειο 2006. [= Πρακτικά του ομότιτλου συνεδρίου, Ηράκλειο – Ρέθυμνο 13-15/11/2003]
- *Ο κόσμος του Ερωτόκριτου και ο Ερωτόκριτος στον κόσμο*, Πρακτικά Διεθνούς Επιστημονικού Συνεδρίου, Σητεία 31/7-2/8/2009, επιμ. Τασούλα Μ. Μαρκομιχελάκη, Ηράκλειο 2012.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΟΔΗΓΟΣ

ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Η Θυσία του Αβραάμ

Εκδόσεις

- Κριτική έκδοση: *Η Θυσία του Αβραάμ*, κριτική έκδοση W. Bakker – A.F. van Gemert, Ηράκλειο 1996.
- Χρηστική έκδοση: Wim F. Bakker – Arnold F. van Gemert (επιμ.), *Η Θυσία του Αβραάμ*, Ηράκλειο 1998.

Μελέτες

- Ντία Φιλιππίδου, *Η Θυσία του Αβραάμ στον υπολογιστή: λεξιλογικοί πίνακες και υφολογικά σχόλια*, Αθήνα 1986.
- Wim Bakker, «Θρησκευτικό δράμα», στον τόμο D. Holton (επιμ.) *Λογοτεχνία και κοινωνία στην Κρήτη της Αναγέννησης*, απόδοση στα ελληνικά: Ναταλία Δεληγιαννάκη, Ηράκλειο 1997.

ΑΝΑΦΟΡΕΣ ΕΙΚΟΝΩΝ

Εικόνα 1. Πηγή:

[http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Vitrail de la Cr%C3%A9ation Eglise de la Madeleine Troyes 51208 09.jpg](http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Vitrail_de_la_Cr%C3%A9ation_Eglise_de_la_Madeleine_Troyes_51208_09.jpg)

Εικόνα 2. Πηγή:

[http://commons.wikimedia.org/wiki/File:G%C3%B6tz Abraham and Isaac.jpg](http://commons.wikimedia.org/wiki/File:G%C3%B6tz_Abraham_and_Isaac.jpg)

Εικόνα 3. Πηγή:

[http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Abraham and son.jpg](http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Abraham_and_son.jpg)

Εικόνα 4. Πηγή:

[http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Sacrifice of Isaac-Caravaggio \(Uffizi\).jpg](http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Sacrifice_of_Isaac-Caravaggio_(Uffizi).jpg)

Εικόνα 5. Πηγή:

[http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Jan Provoost - Abraham, Sarah, and the Angel - WGA18441.jpg?uselang=el](http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Jan_Provoost_-_Abraham,_Sarah,_and_the_Angel_-_WGA18441.jpg?uselang=el)

Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Αναστασία Μαρκομιχελάκη «Βιτσέντζος Κορνάρος, Σχολιασμός αποσπασμάτων της Θυσίας του Αβραάμ Μέρος Α». Έκδοση: 1.0. Θεσσαλονίκη 2014. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση: <http://eclass.auth.gr/courses/OCRS225/>

Τέλος Ενότητας

Επεξεργασία: Ευθυμία Χ. Πέτκου
Θεσσαλονίκη, Εαρινό Εξάμηνο 2013-14.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

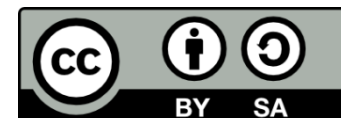

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά - Παρόμοια Διανομή [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

